

ACTA POLITOLOGICA

www.acpo.cz

RECENZOVANÝ ČASOPIS | PEER-REVIEWED JOURNAL

2018 | Vol. 10 | No. 1 | ISSN 1803-8220

MÜLLER, Karel B. (2018). Dobré vládnutí a jeho aktéři v post-komunistickém happyvillu aneb jak rozhodovat v zájmu těch, kteří nejsou slyšet. *Acta Politologica*. Vol. 10, no. 1, pp. 57–85.

Karel B. Müller

Dobré vládnutí ve veřejném nezájmu

Lokální politické elity jako klíčoví aktéři demokratizace?

Dobré vládnutí ve veřejném nezájmu

Karel B. Müller

Dobré vládnutí ve veřejném nezájmu

Prezentace výzkumu

Cíle výzkumu: porozumět příčinám, kontextu a důsledkům politických změn vedoucích k dobrému vládnutí, včetně porozumění charakteristikám jejich nositelů (2009 – 2022)

---

2. setkání

LOKÁLNÍ A REGIONÁLNÍ POLITIKA

WWW.KARELMULLER.EU

Rámování a metodologie

Teorie: občanská veřejnost (KBM), sociální změna: aktéři, instituce, diferenciál (Giddens)

2002 (Hrádek), 2006 (Semily), 2010 (Černošice) (spillover efekty)

IPSOS (1101 respondentů, CAPI, list. 2014)

18 polostrukturovaných rozhovorů

Zúčastněné pozorování/akční výzkum (Černošice 2009 – 2018)

Analýza (obsahová) RP a volební výsledků

Interpretace: rozdílné kontexty případů (mocenský diferenciál), návrh typologie

Více-případová studie dobrého vládnutí: Černošice, Semily, Hrádek nad Nisou

---

Výběr případů dobrého vládnutí, tj. transparentnosti, otevřenosti, efektivity

Před-výzkum případů, semináře k místní politice

Hodnocení, ocenění, vzory dobré praxe (MMR, MV, Oživení, Otevřená společnost, Fond OM, Týdeník Ekonom, Deloitte aj.)

Výrazní lídři (F. Kořínek, J. Farský, M. Půta)

Závěry výzkumu potvrdily oprávněnost výběru

Vysoká míra spokojenosti (2–3x větší)

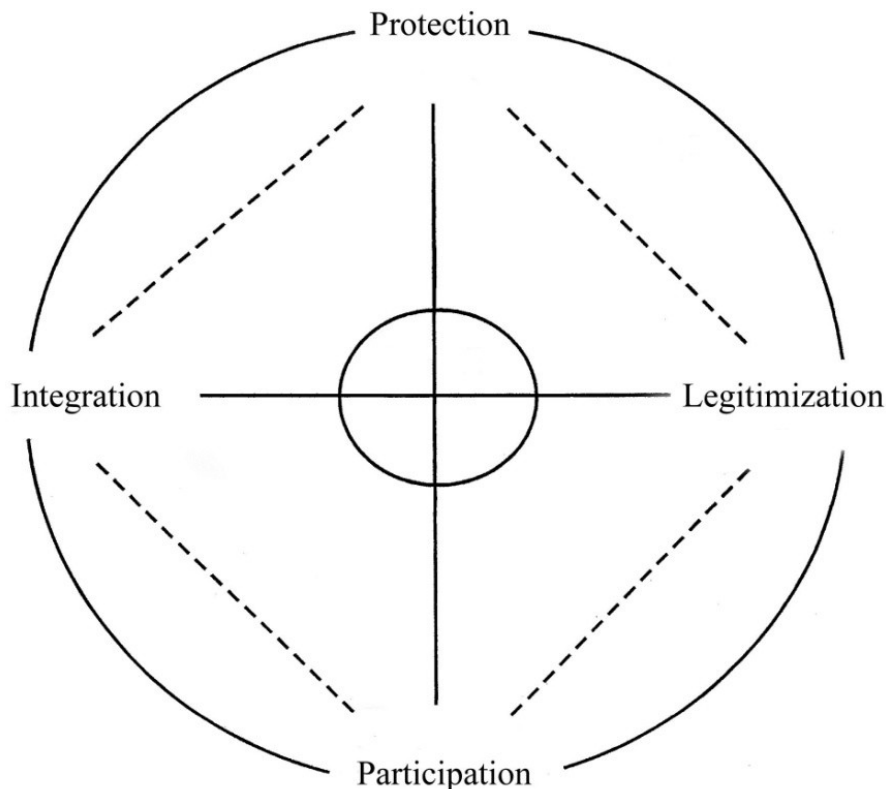
Občanská veřejnost

Tocquevillovsko-giddensovská perspektiva

Müller, KB (2006), *The British Journal of Politics and International Relations*, 8 (2), 311-330.

OČEKÁVÁNÍ/FUNKCE RIZIKA

Občanská pasivita,
apatie

Zneužívání politické
moci, centralizace,
byrokratizace

Krize legitimacy institucí

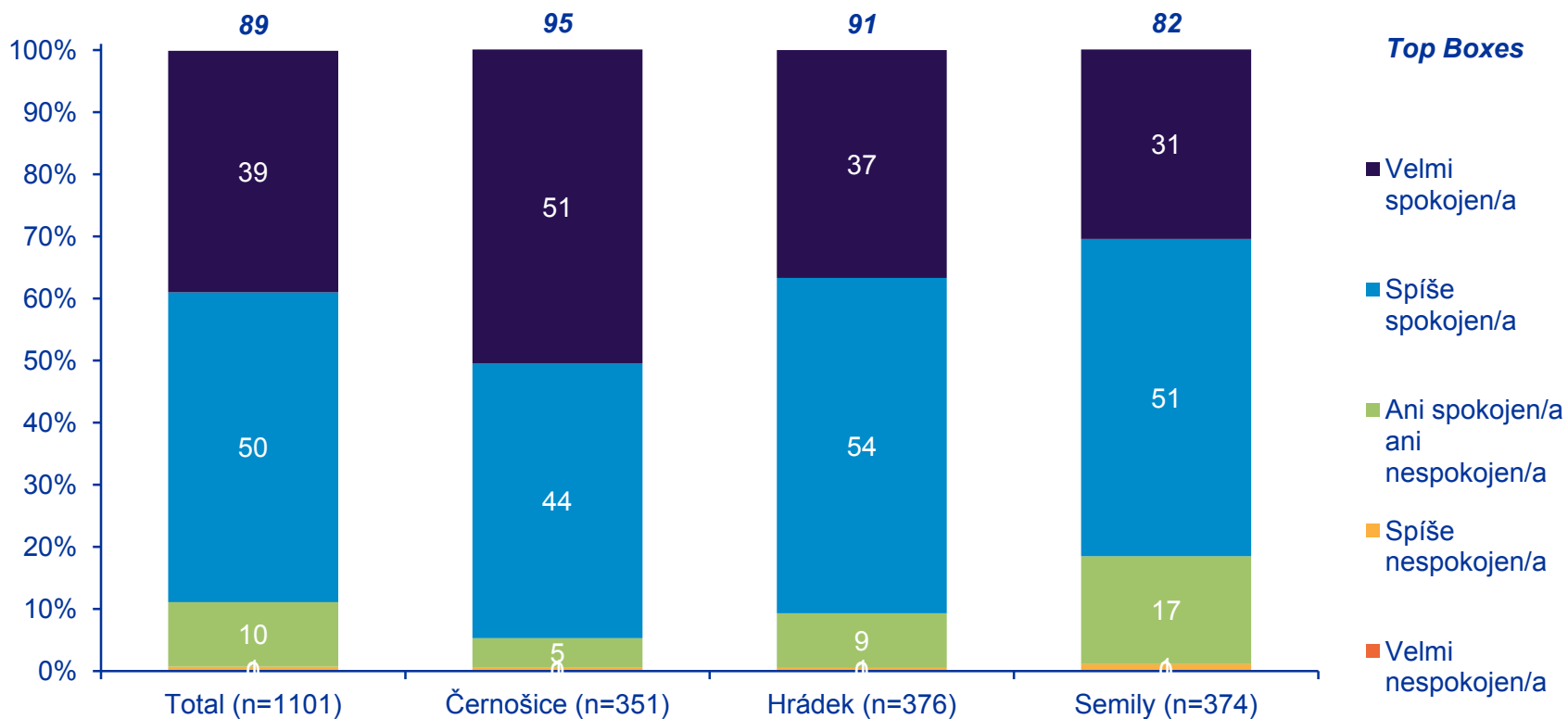
Atomizace, anomie

Významné odlišnosti mezi zkoumanými případy v závislosti na rozdílném mocenském diferenciálu, tedy vzdělanostním, případně prostorovém i časovém kontextu zkoumaných případů

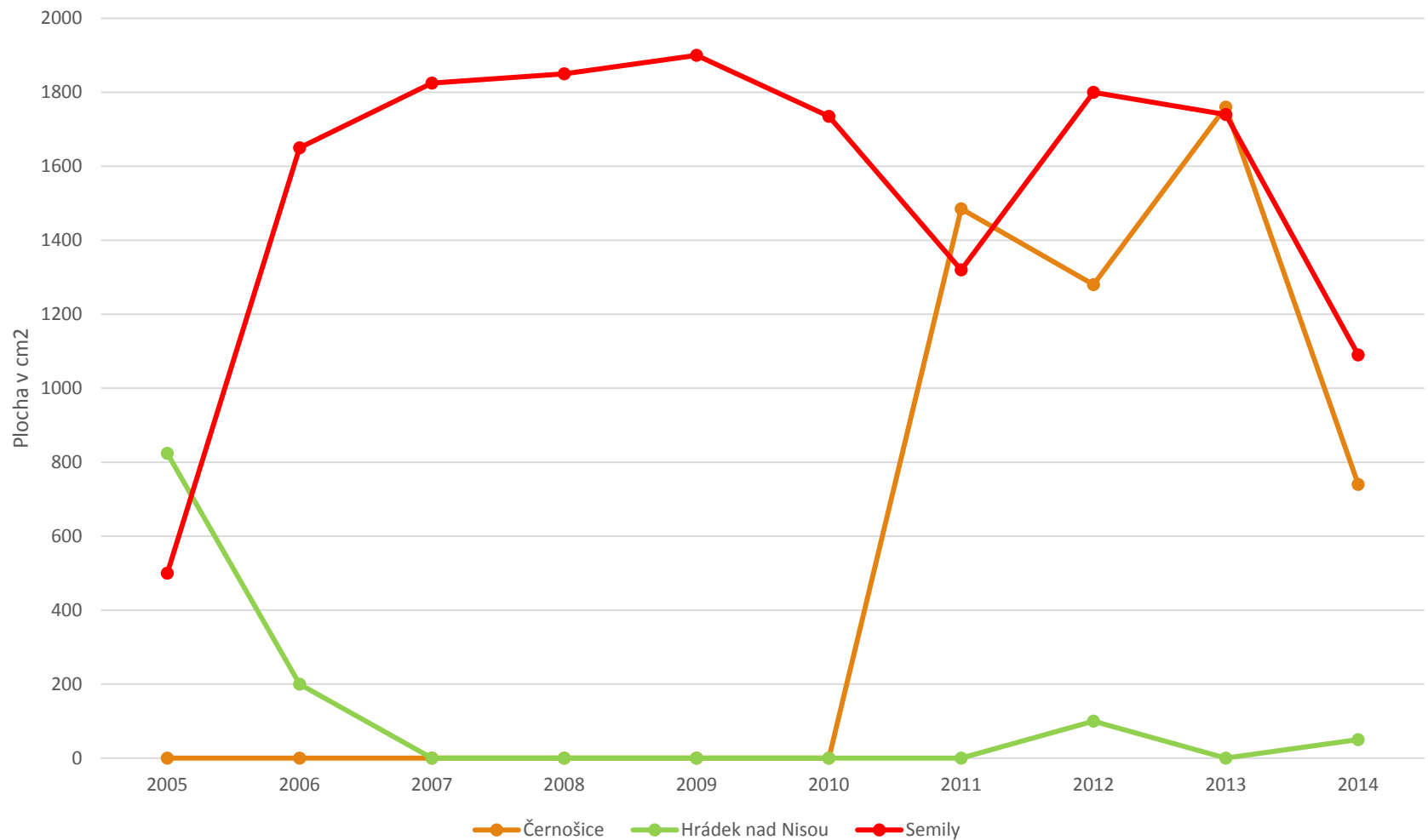
Kontexty/Města	Černošice	Semily	Hrádek nad Nisou
Politické hnutí	Věci černošické	Volba pro Semily	Hrádek potřebuje změny!
Kontrola radnice (časový kontext)	2010 – 2018	2006 – 2018	2002 – 2018
Lídr a starosta	Filip Kořínek	Jan Farský	Martin Půta
Vzdělanostní kontext	30 % VŠ	10 % VŠ	4 % VŠ
Teritoriální kontext	suburbánní, velkoměstský	periferní, izolovaný, odlehlý	periferní, přeshraniční
Zdroj kognitivní otevřenosti elit	kosmopolitní, noví Evropané	waldorfská komunita a školství	aktivní hranice, Trojzemí
Evropeizace	vertikální	tematická	horizontální
Sociální prostředí, veřejná reflexivita	Anonymita, velkoměstské	familiárnost, Maloměstské/venkovské	familiárnost, maloměstské/venkovské
Institucionální kultura	formálnost	ne/formálnost	neformálnost
Hlavní médium informací o místním dění	radniční periodikum	rodina, známí	rodina, známí
Kontext opozice	slabá, aktivní	politikaření, efekt „Farský“	pasivní, absentující
Politické chování, participace	aktivní nedůvěra/protestní	pasivní ne/důvěra, submisivní>>>protestní	pasivní ne/důvěra, submisivní
Autopercepce občanské veřejnosti	vyhraněný pesimismus	pesimismus>>>optimismus	mírný optimismus
Obecná politická charakteristika	vzdoro-demokracie	stigmatizovaná demokracie	nekonfliktní vláda elit

Spokojenost se životem v místě bydliště

ČR 2012 – 2015: 15,7 % velmi spokojených, zdroj CVVM a IPSOS

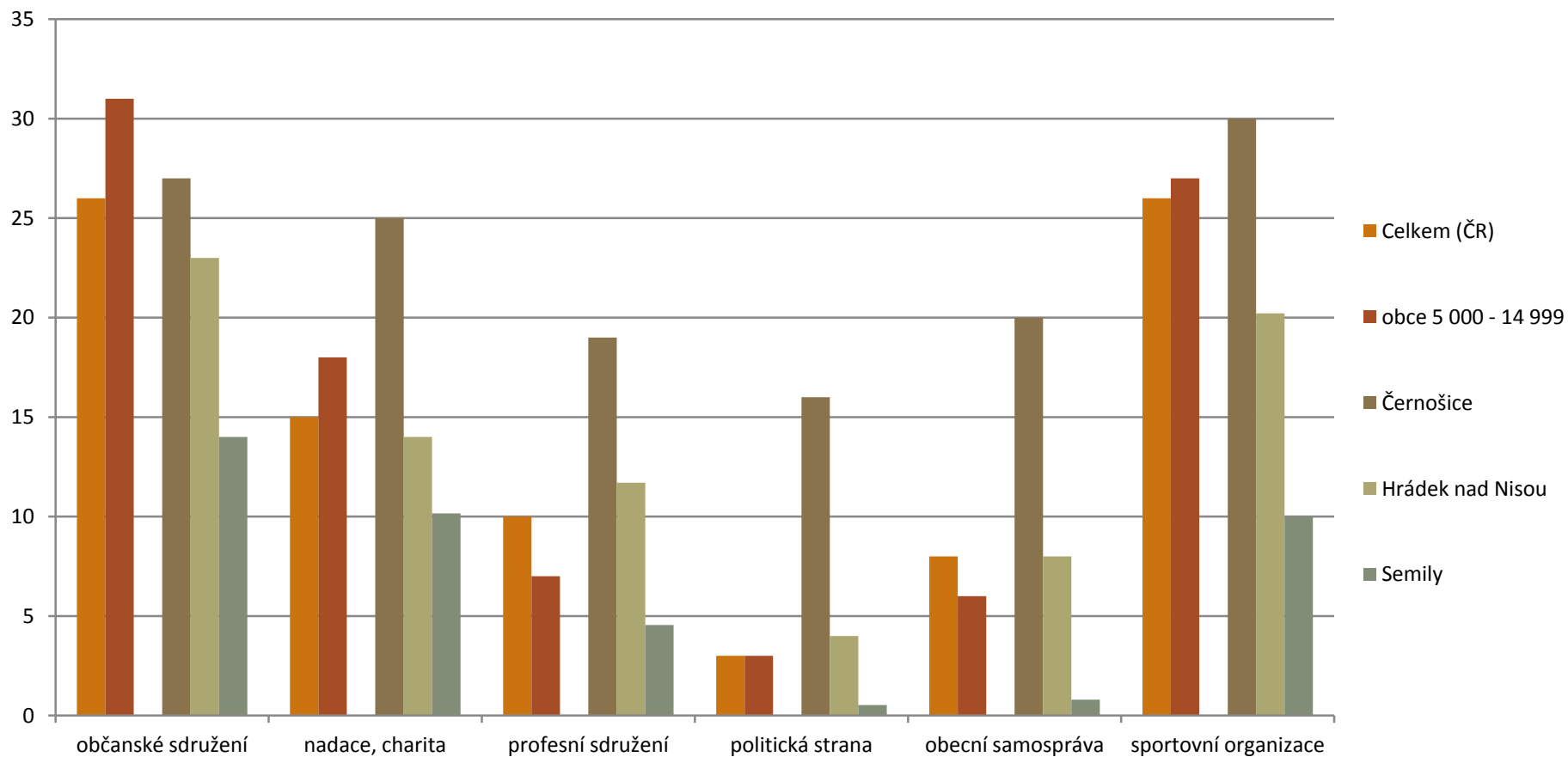
Mediální prostor věnovaný komentářům a názorům občanů

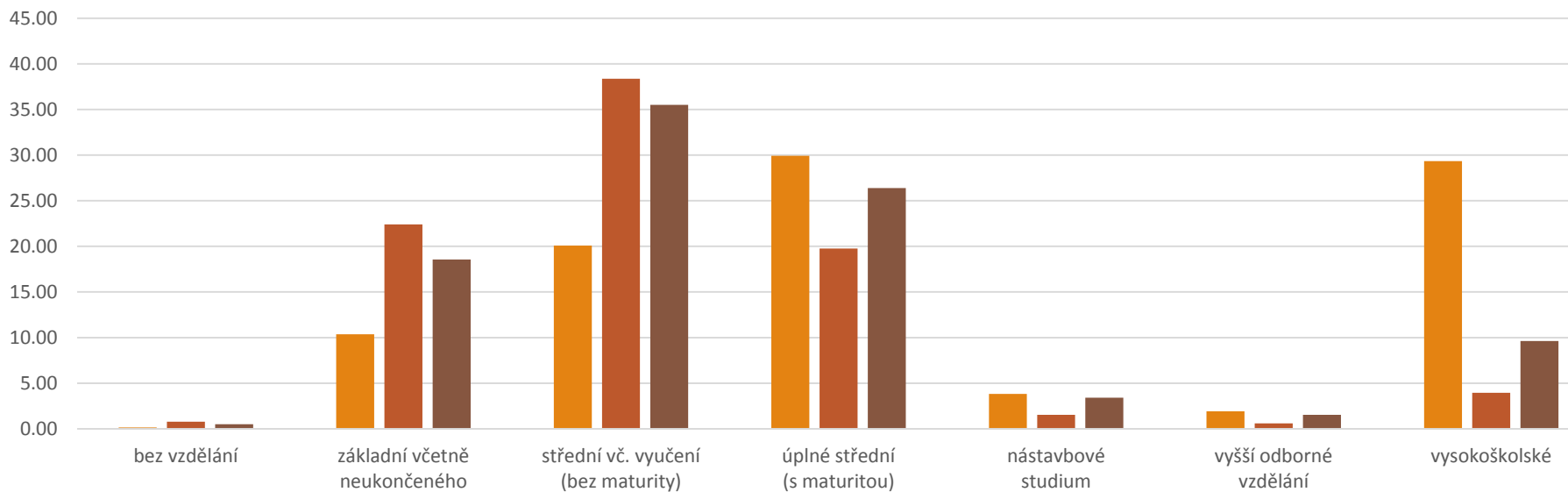

Participace tří měst

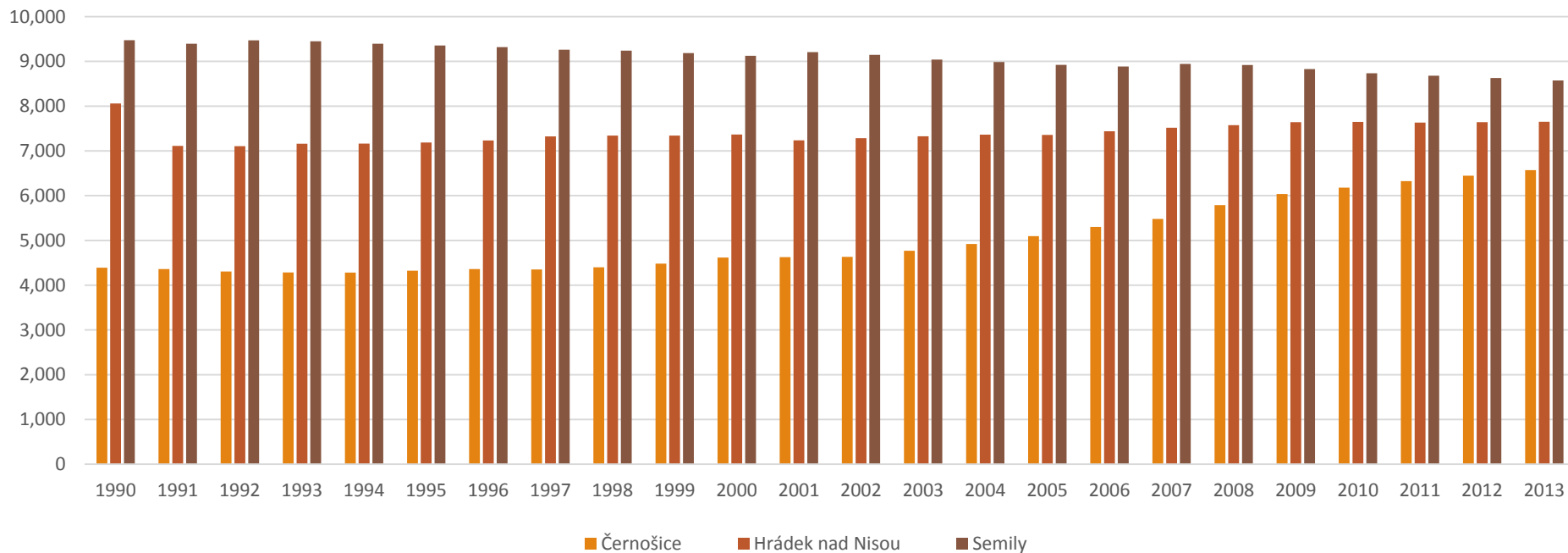
zdroj: CVVM a IPSOS, 2014

Srovnání - vzdělanostní struktura 2011

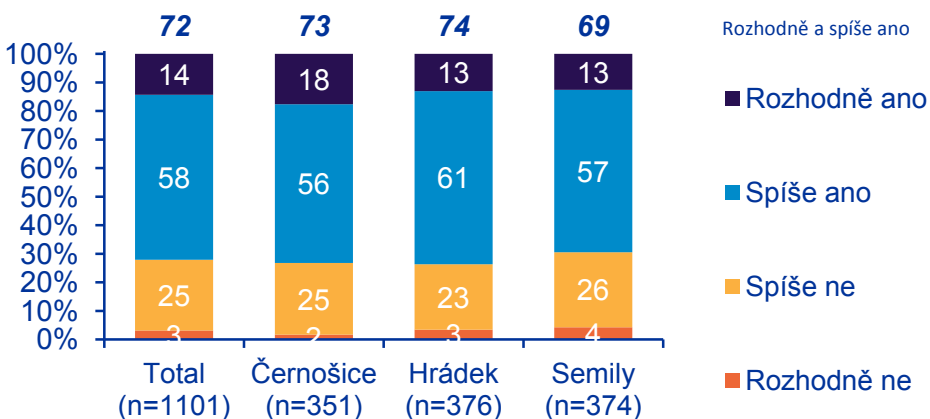

Srovnání vývoje počtu obyvatel 1990 - 2013

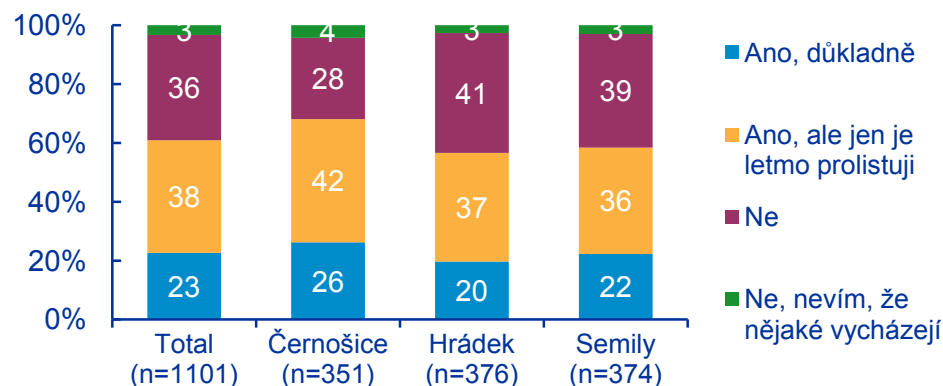

Informovanost obyvatel o dění v obci

P16. Máte dostatek informací o politickém dění v obci?

P18. Čtete pravidelně radniční noviny / noviny, které vydává radnice?

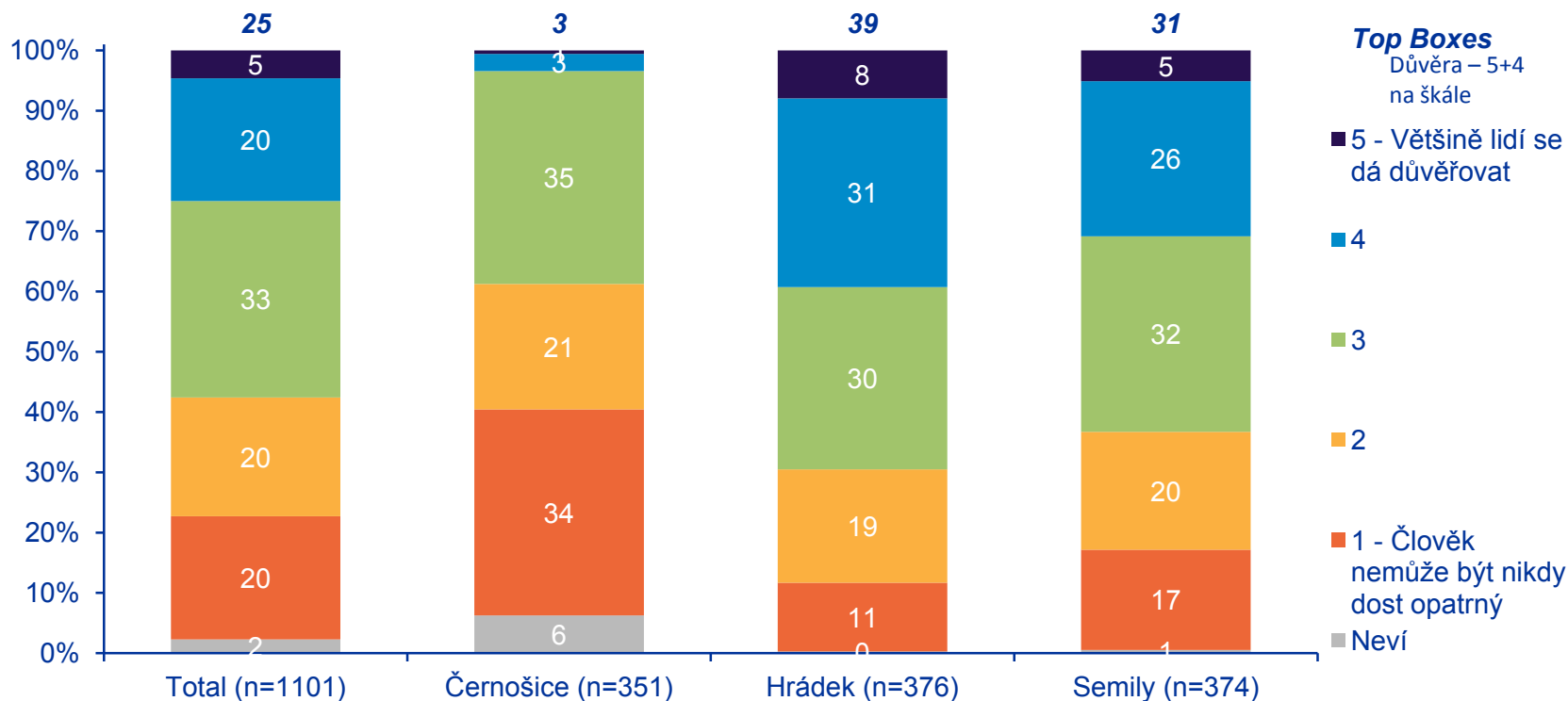

P19. Vyberte prosím 3 nejdůležitější zdroje informací o dění ve Vaší obci.

	%	Total (n=1101)	Černošice (n=351)	Hrádek (n=376)	Semily (n=374)
Rodinní příslušníci a příbuzní		58	<u>30</u>	<u>70</u>	<u>73</u>
Známí, přátelé, sousedi, spolupracovníci		54	<u>34</u>	<u>61</u>	<u>66</u>
Média (rozhlas, noviny, vývěsky apod.)		34	<u>45</u>	<u>24</u>	<u>33</u>
Schůze, různá shromáždění		11	17	12	5
Restaurace, kavárny, vinárny		11	4	<u>16</u>	<u>13</u>
Jiní, dobře informovaní lidé, kterým věříte		9	14	9	5
Členové městského či obecního zastupitelstva, úřadu		9	<u>23</u>	5	1
Návštěvy kulturních a společenských akcí		4	1	8	4
Politické strany či organizace, jichž jste členem		4	10	1	0

Míra důvěry při jednání s ostatními lidmi

G17B. Obecně vzato, řekl/a byste, že se většině lidí dá důvěřovat, nebo že nemůže být člověk při jednání s lidmi nikdy dost opatrný?

Závěry - hypotézy

Politické angažmá jako forma sociální exkluze

Klíčová role „politické stranictví“

Nezřejmá korelace mezi vzděláním a diskursivní kulturou
dobrého vládnutí na straně občanské veřejnosti

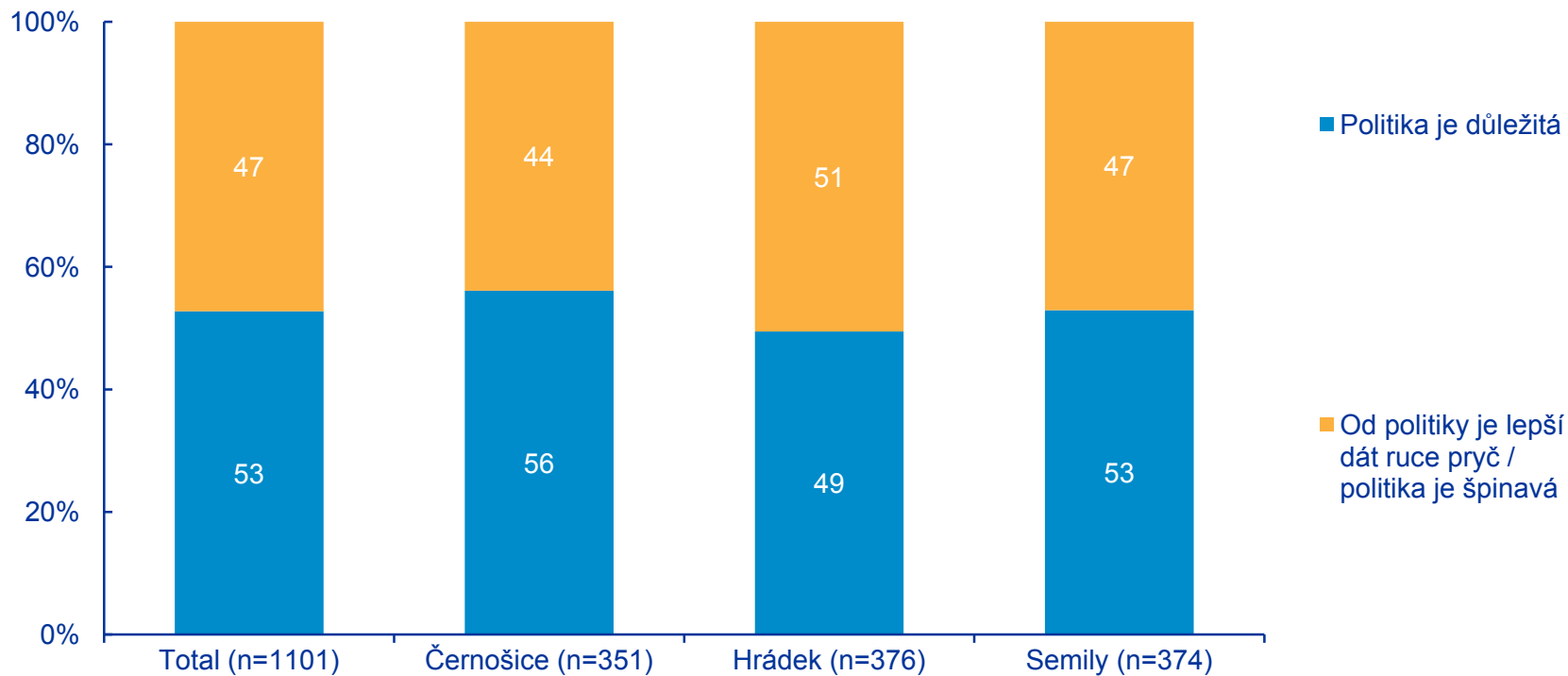
Vysokoškolské vzdělání jako katalyzátor protestní participace
(NIMBY), překážka spíše než garant dobrého vládnutí

Rodiče malých dětí (maminky) jako základ aktivní občanské
veřejnosti – kočárkový aktivismus

Vysoká stigmatizace politické činnosti

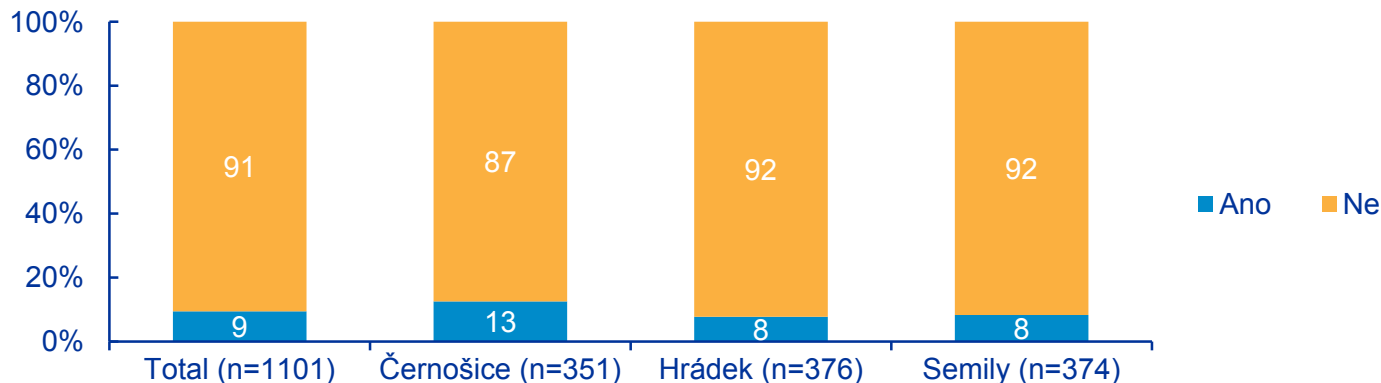
IPSOS 2014

P5. Jaký je váš postoj k politice – k jakému z následujících výroků se přikláníte?

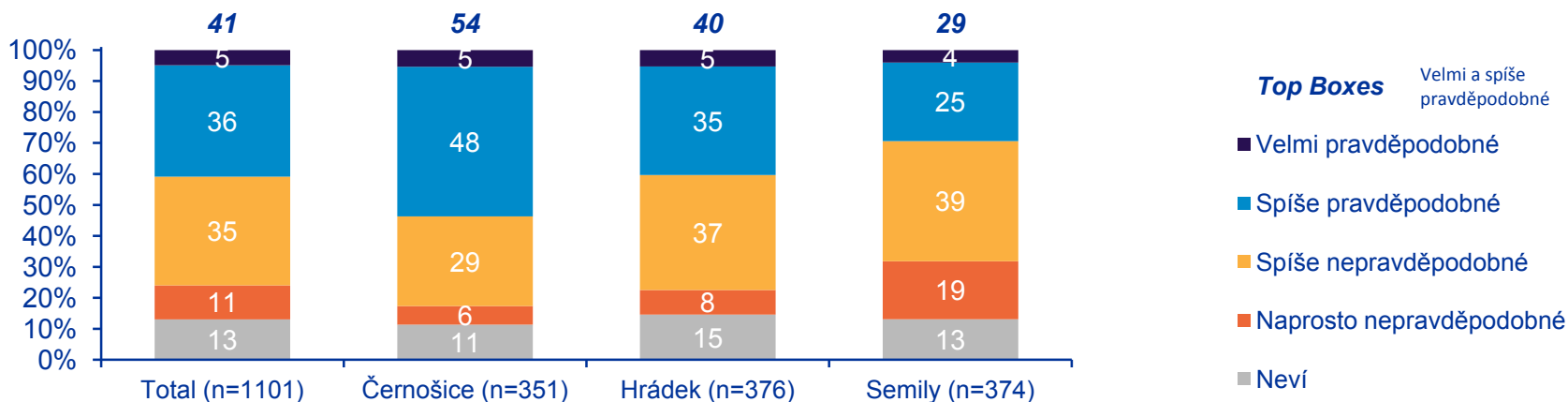

Aktivita v místní samosprávě

P11. Zvažoval/a jste někdy, že byste kandidoval/a v místních komunálních volbách?

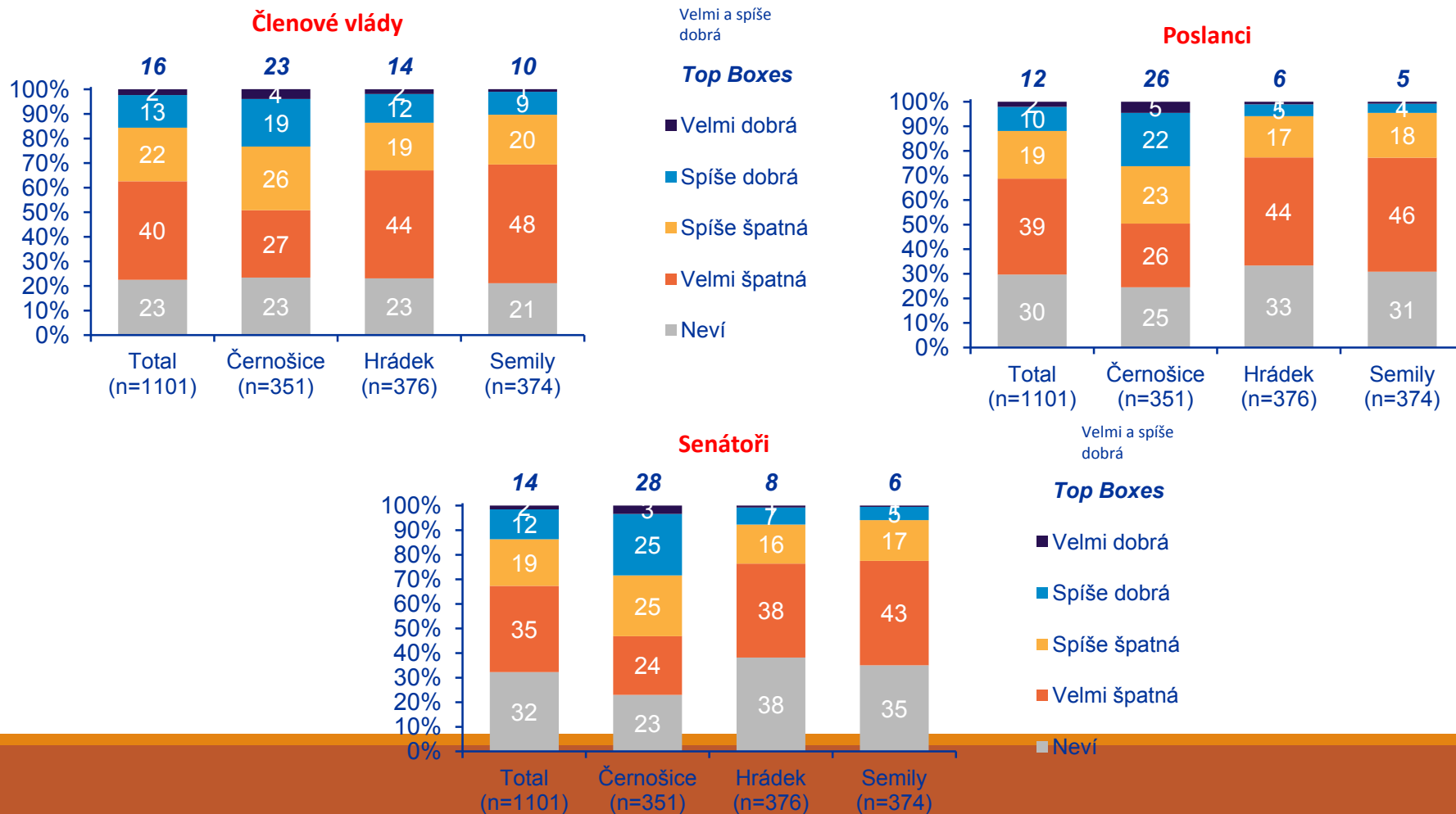

P12. Představte si, že chcete, aby místní správa něco ve vaší obci či městě zlepšila. Jak je pravděpodobné, že s tím budete schopen/a něco udělat?
(CZ průměr = 40%, 2/2014, CVVM)

Názor na politickou kulturu státních institucí

P6. Zajímalo by nás, co si myslíte o politické kultuře veřejně činných lidí, tedy o tom, jak mezi sebou jednají, jak na veřejnosti vystupují a informují o problémech. Jaká je podle vás politická kultura...

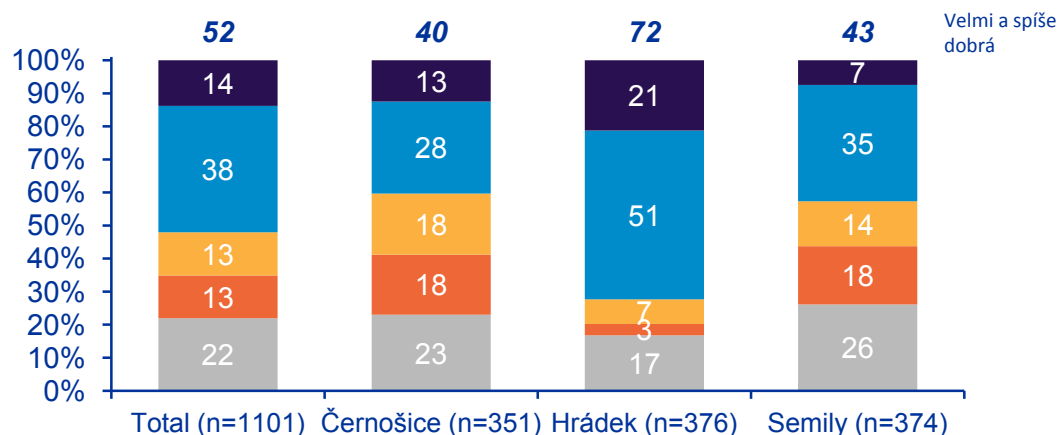

Názor na politickou kulturu místních institucí

P6. Zajímalo by nás, co si myslíte o politické kultuře veřejně činných lidí, tedy o tom, jak mezi sebou jednají, jak na veřejnosti vystupují a informují o problémech. Jaká je podle vás politická kultura...

Představitelé místní samosprávy

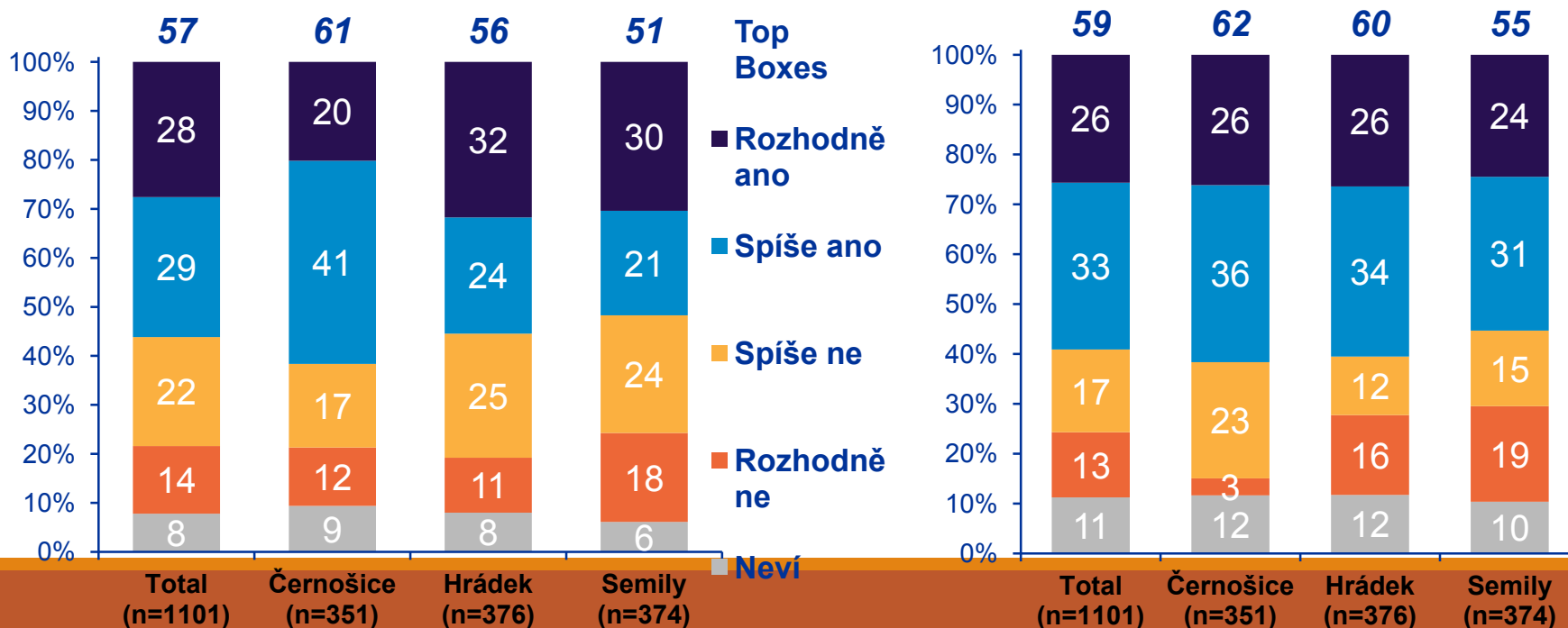

Diskursivní kultura, veřejný zájem ...

IPSOS 2014

**„VEŘEJNÁ DISKUZE JE DOBRŮU
CESTOU PRO ŘEŠENÍ OBEČNÍCH
PROBLÉMŮ“**

**„POKUD MÁ ČLOVĚK DOBRÝ
ZÁMĚR, JE DOBRÉ HO REALIZOVAT
ROVNOU, BEZ DLOUHÉHO
SCHŮZOVÁNÍ“**

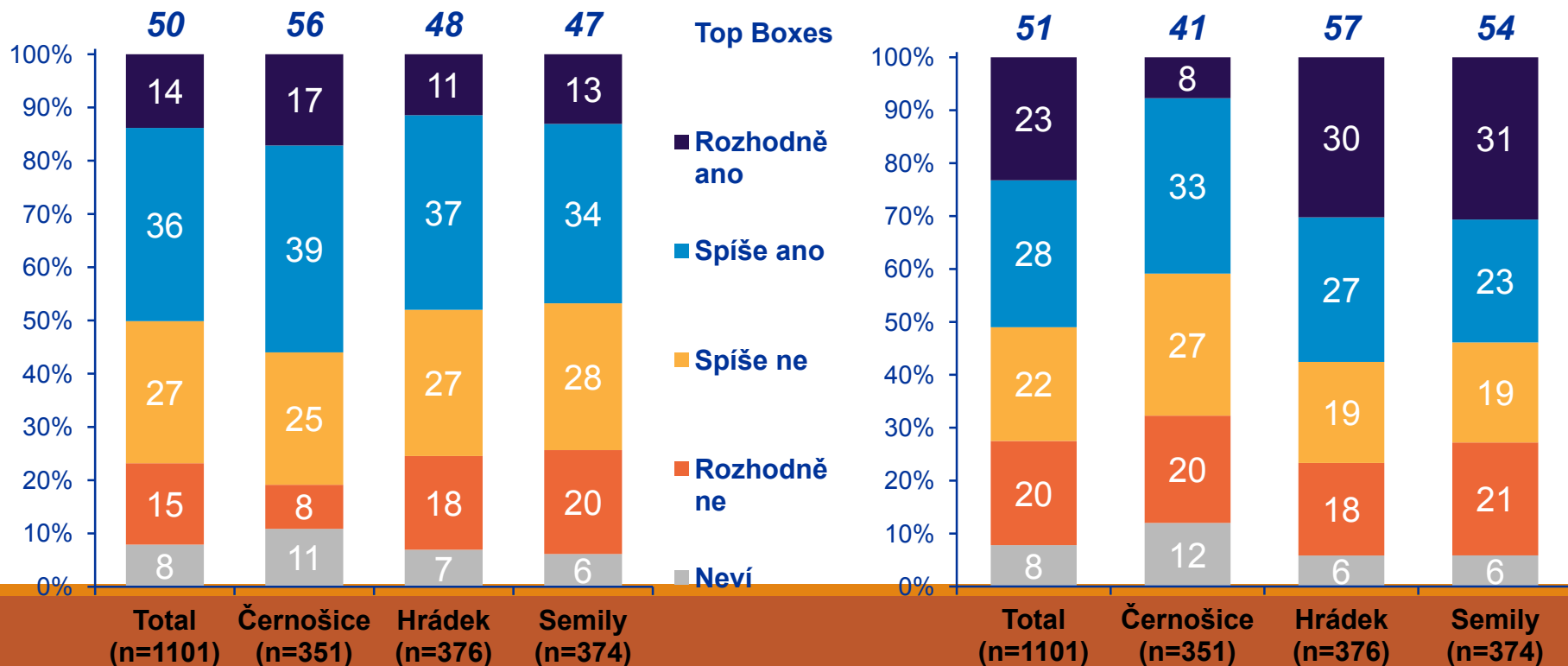

Management konfliktnosti ...

IPSOS 2014

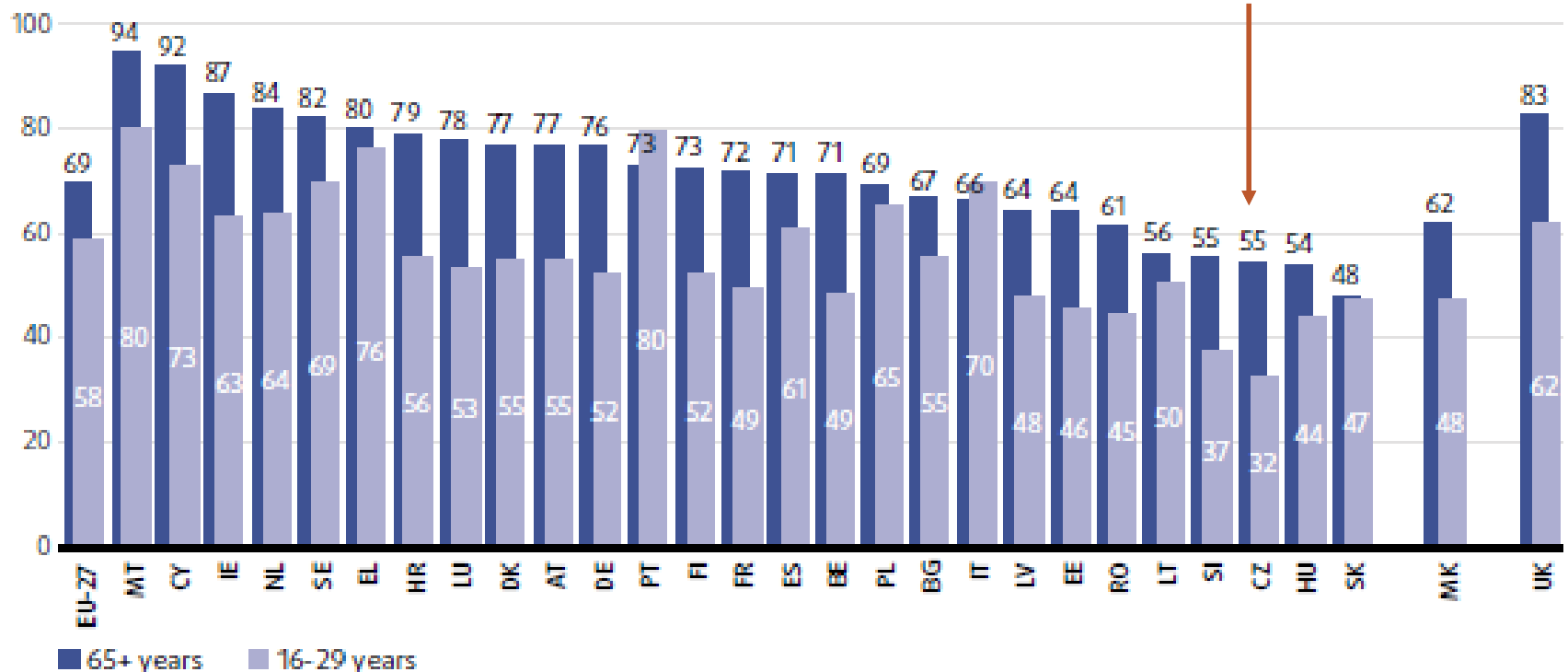
„KONFLIKTNÍ DISKUZE JE ZÁSADNÍ PŘEKÁŽKOU PŘI POKUSECH ŘEŠIT PROBLÉMY“

„JSOU-LI LIDÉ SLUŠNÍ A ROZUMNÍ, DOJDOU VŽDY K JEDNOMYSLNÉMU STANOVISKU“

Opozice jako veřejný statek

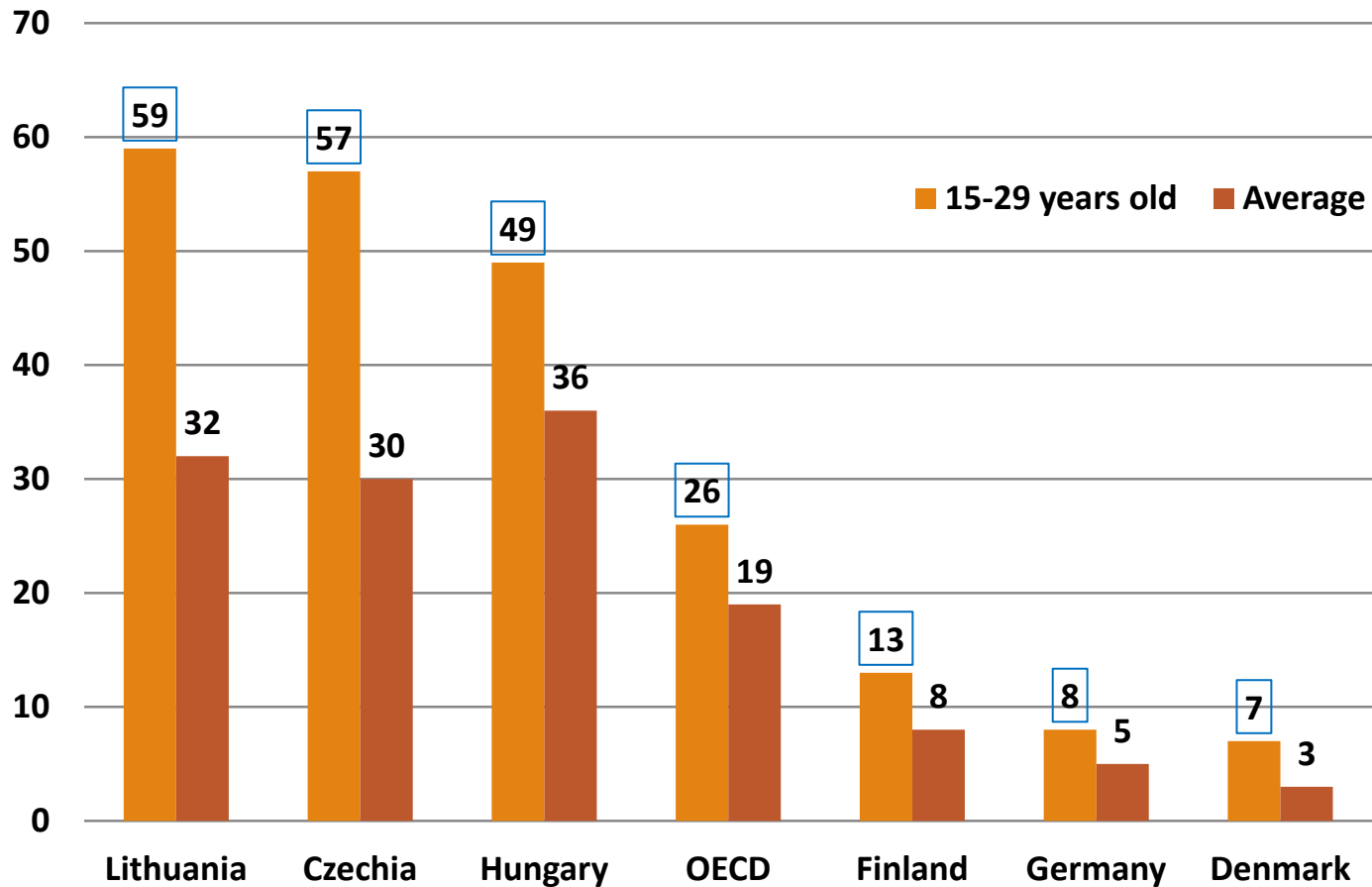
FIGURE 11: CONSIDERING FREEDOM OF OPPOSITION PARTIES TO CRITICISE THE GOVERNMENT TO BE OF HIGH IMPORTANCE, PEOPLE AGED 16-29 YEARS AND 65 YEARS AND OVER, BY COUNTRY (%) ^{a,b}

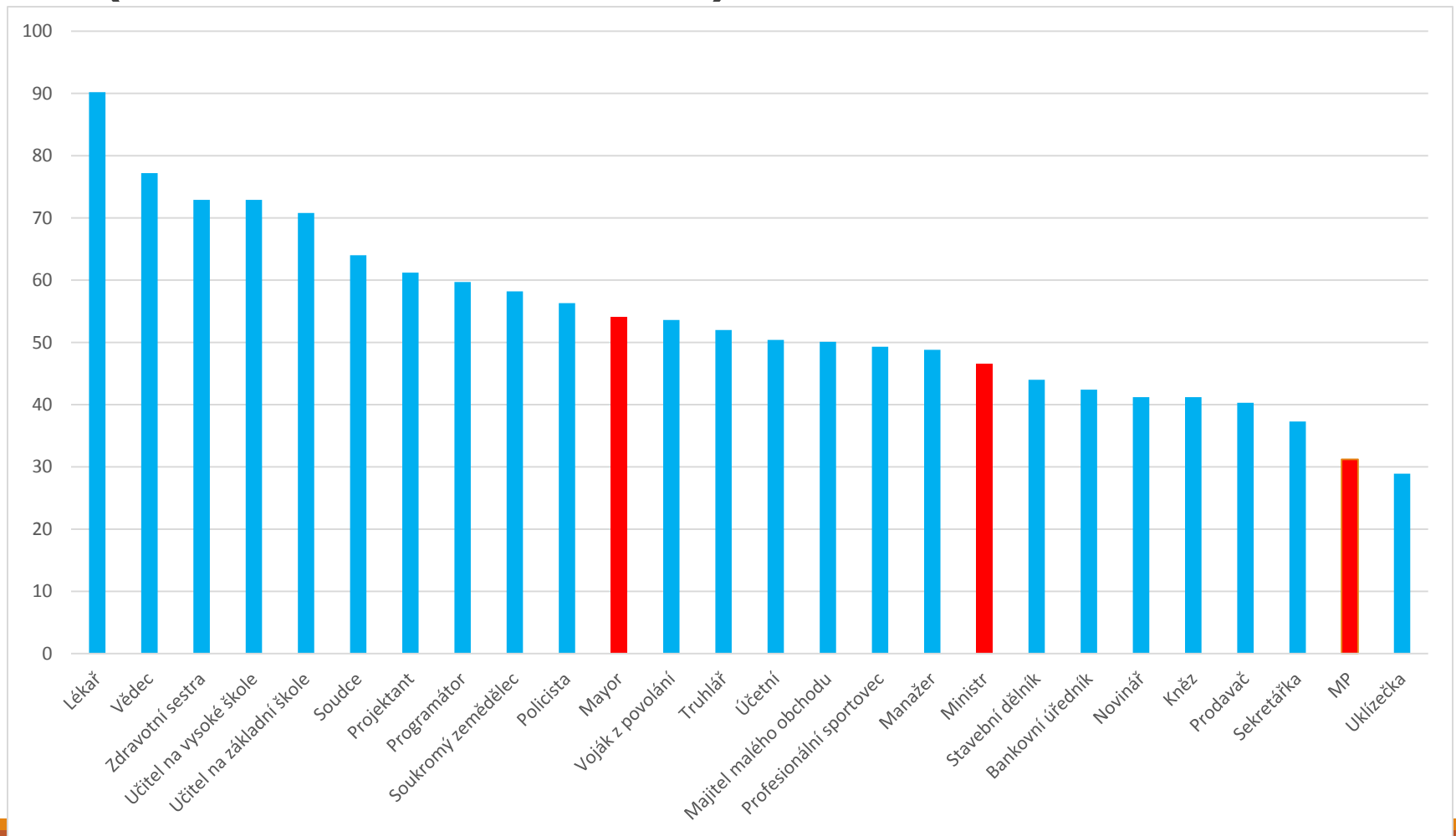
Source: FRA, Fundamental Rights Survey 2019 [Data collection in cooperation with CBS (NL), CTIE (LU) and Statistics Austria (AT)]

„Not at all interested in politics“

zdroj: OECD 2016

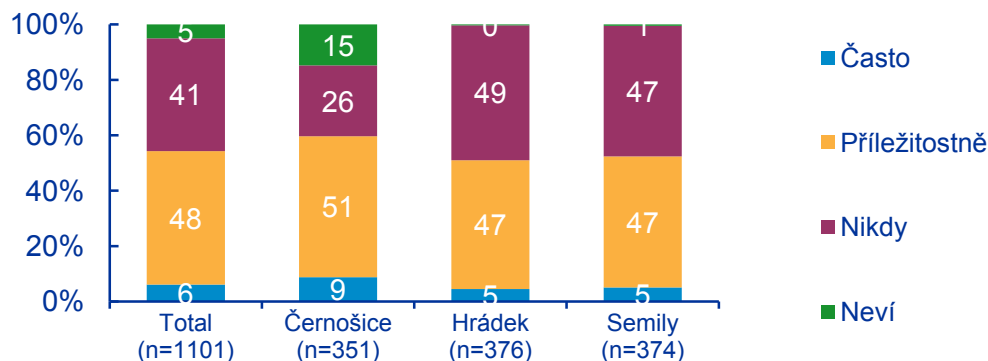
Reputation of Professions (2004 – 2016) *source: CVVM*

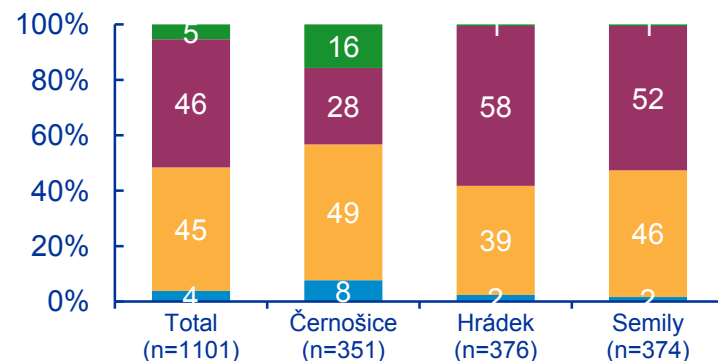
Zájem o politické záležitosti

P3. Když se sejdete se známými či příbuznými, jak často byste řekl/a, že diskutujete

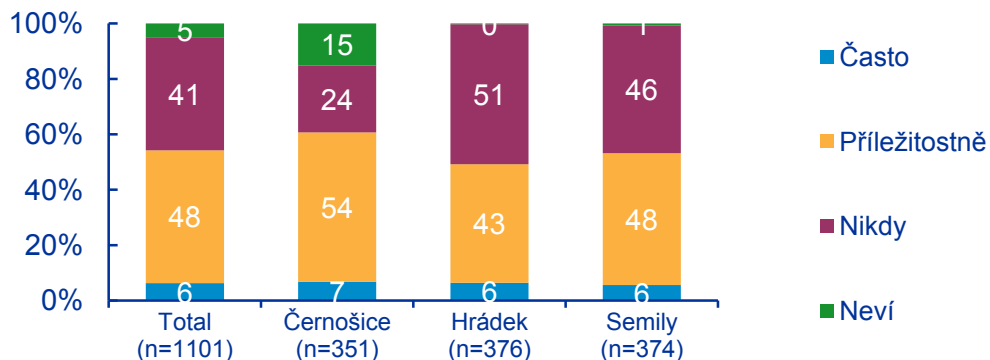
Domácí politické záležitosti

Evropské politické záležitosti

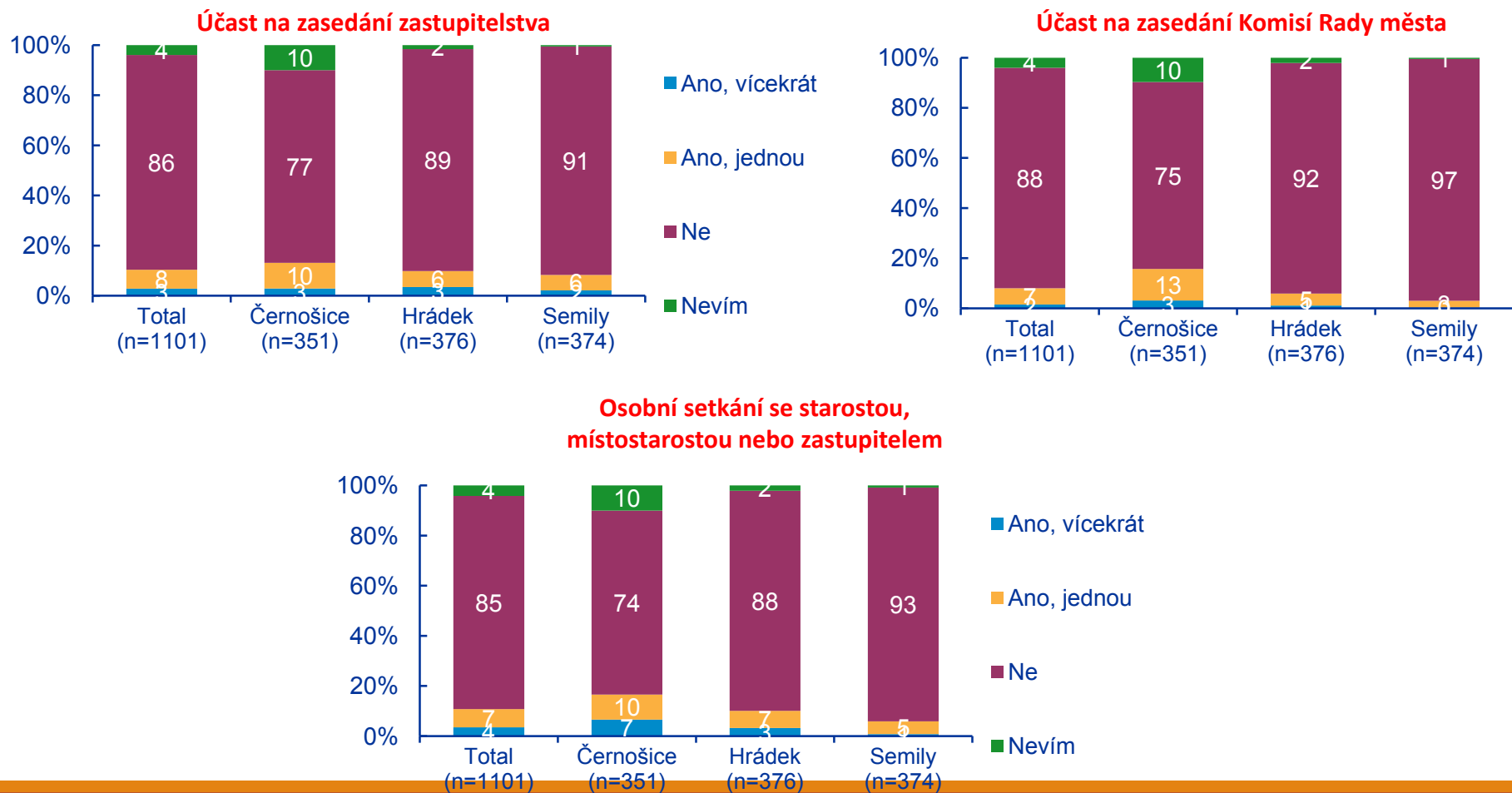

Místní politické záležitosti

Aktivní participace na obecních záležitostech

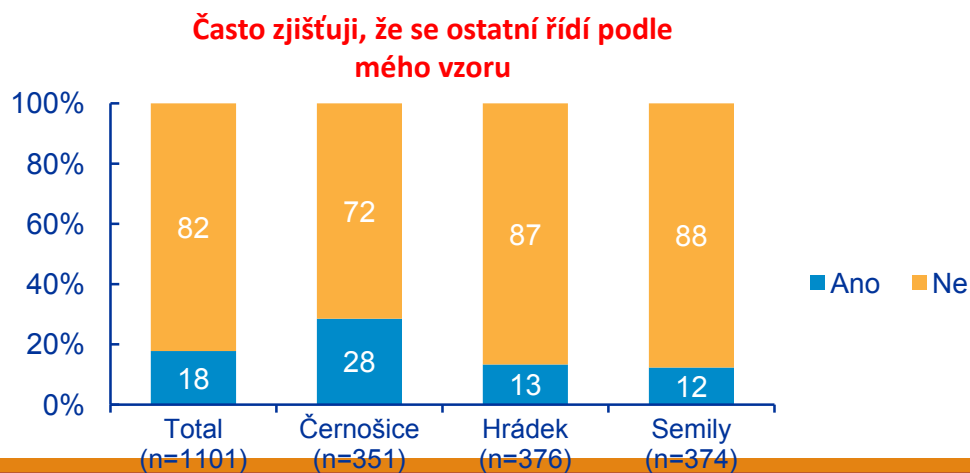
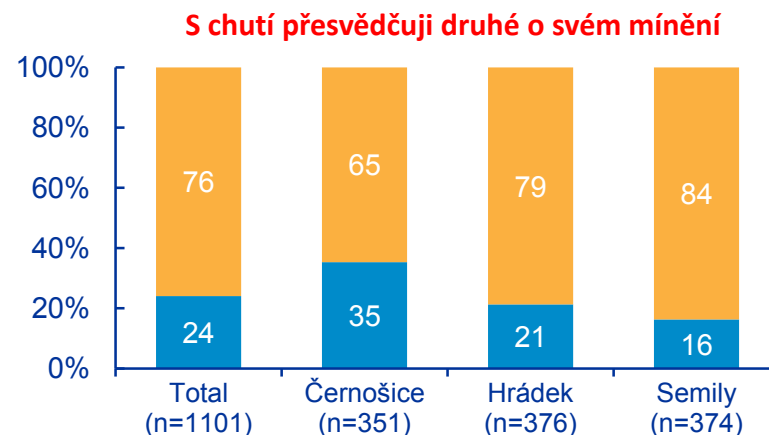
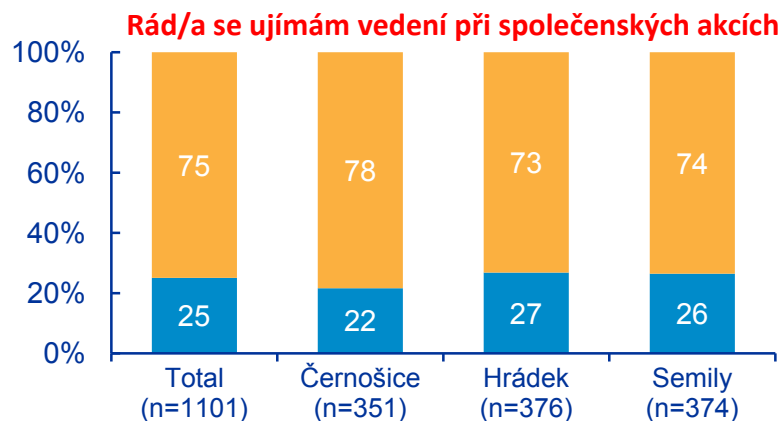
P17. Existují různé způsoby, jak zlepšit veřejné záležitosti v obci nebo zabránit jejich zhoršení. Vykonal/a jste některou z následujících činností v uplynulých 12 měsících?

Míra opinion leaderů v obcích

G17. Nyní zde mám několik výroků, které je možné použít k popisu lidí. Které z následujících výroků Vás vystihují?

Otázky, závěry – společné rysy I

Role politických elit v prosazování dobrého vládnutí ústřední!

Jaké faktory vedly k mobilizaci občanských elit a k nástupu politických změn vedoucích k dobrému vládnutí? PROŽITEK KRIZE

Jaké byly sociodemografické charakteristiky zkoumaných politických elit? Šlo o příslušníky střední třídy? Dominovali mezi nimi starousedlíci, nebo nově příchozí? STŘEDNÍ TŘÍDY, STAROUSEDLÍCI, ALE... PROGRESIVNÍ NÁPLAVY (velkoměstské)

Jaké kognitivní atributy a kompetence politických aktérů doprovázely prosazování dobrého vládnutí? SMYSL PRO PLURALITY (ODLIŠNÉ ZDROJE), VEŘEJNÉ UČENÍ/SPILLOVER, PRACOVIST, ZAUJETÍ, MISIONÁŘSTVÍ

Otázky, závěry – společné rysy II

Jaké kognitivní atributy a kompetence politických aktérů doprovázely prosazování těchto změn, pokud šlo o percepci a zacházení s mechanismy kontroly politické moci? UZNÁNÍ A VTAŽENÍ OPOZICE (KONTROLNÍ VÝBORY), ODLIŠENÍ a NECHUŤ K POLITIKAŘENÍ, OTEVŘENOST RADNIČNÍCH PERIODIK

Jaké kognitivní atributy a kompetence politických aktérů doprovázely prosazování těchto změn, pokud šlo o formy komunikace a obsluhování zdrojů veřejné důvěry v politické instituce? DELIBERATIVNÍ FORMY, TVÁŘÍ V TVÁŘ, ŽUMPA WEBOVÉHO FÓRA.

Jaké zdroje interpersonální důvěry nacházíme mezi politickými elitami, které prosazovaly příkladné politické změny, včetně jejich proměn v průběhu zkoumaných změn? LEGITIMIZAČNÍ DILEMA, (ABSENCE POZITIVNÍCH A PŘEVAHA NEGATIVNÍCH ZPĚTNÝCH VAZEB), ÚSTŘEDNÍ ROLE POLITICKÝCH STRAN (HNUTÍ) V REKRUTOVÁNÍ, MOTIVACI A INTEGRACI POLIT. ELIT

Otázky, závěry – společné rysy III

Byl nástup příkladných změn doprovázen nárůstem občanské participace, která by politickým elitám poskytovala potřebné poznávací a legitimizační zázemí? PARADOX ÚSPĚCHU, POLITICKY PASIVNÍ, SPOLKOVĚ AKTIVNÍ, AČKOLI PRŮMĚRNÉ AŽ PODPRŮMĚRNÉ, NIMBY, MAMINKY/URPUTNÉ A KŘIČÍCÍ MENŠINY, OCHABOVÁNÍ/ROZČAROVÁNÍ NA STRANĚ POL. ELIT

Vedly tyto příkladné změny, které přinesly rozšíření participačních příležitostí, k posílení legitimacy místních politických institucí? (Lze tedy předpokládat pozitivní korelaci mezi participační a legitimizační funkcí občanské veřejnosti?) NEDOŠLO, INVERZNÍ VZTAH LEGITIMITY A PARTICIPACE

Jaké další faktory nejvýznamněji ovlivňovaly reflexivitu místních politických institucí?

Dobrovolná seminární aktivita

---

1) Vyberte si konkrétní obec. Nejlépe nějakou, o které už máte určité znalosti. Zkuste ji zhodnotit z hlediska znaků dobrého/špatného vládnutí (viz dnešní přednáška).

2) Druhá možnost je detailněji se zaměřit na jeden z aspektů dobrého vládnutí (možno srovnat více obcí).

Termín do 15. 11. do 24 hodiny.

Preferovaná forma výstupu je krátký paper (4 body) + PP prezentace (2 body)!

Případně pouze jen jedno z toho.